

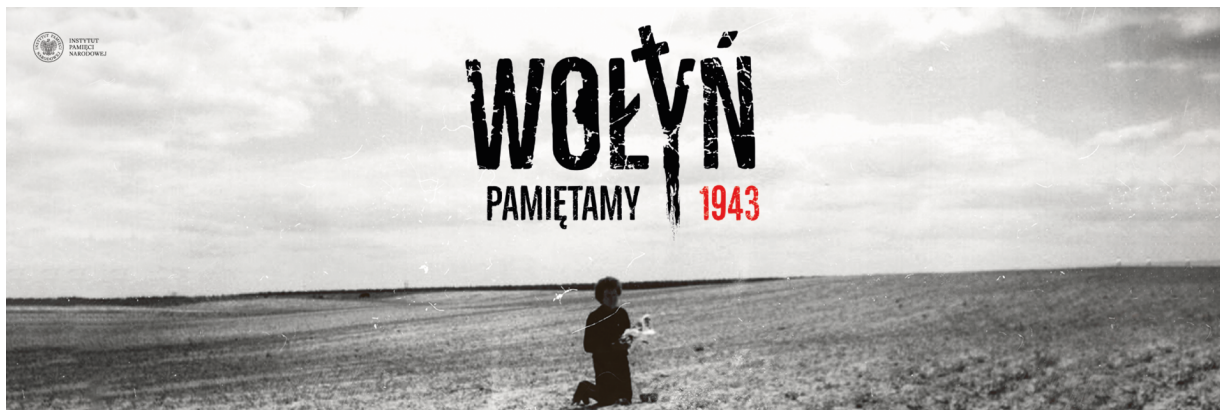
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/materialy-do-pobrania/188013,TEKST-AUDIO-80-rocznica-Zbrodni-Wolynskiej.htm>

05.05.2024, 18:34

[TEKST + AUDIO] 80. rocznica Zbrodni Wołyńskiej

11 lipca: Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej

80. rocznica Zbrodni Wołyńskiej

Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej został ustanowiony uchwałą Sejmu RP z dnia 22 lipca 2016 roku. Ma na celu upamiętnienie ofiar Zbrodni Wołyńskiej i innych mordów dokonanych na obywatelach II Rzeczypospolitej przez ukraińskich nacjonalistów w czasie II wojny światowej.

Wspomnienie przypada 11 lipca, w rocznicę tzw. krwawej niedzieli (11 lipca 1943 r.), będącej punktem kulminacyjnym masowych eksterminacji polskiej ludności cywilnej na Wołyniu przez OUN, UPA, wspieranych przez lokalną ludność ukraińską.

W świetle prawodawstwa międzynarodowego, mordy popełnione przez Ukraińców głównie na Polakach kwalifikowane są jako ludobójstwo. Zgodnie z najnowszymi szacunkami polskich badaczy w latach 1939–1947 z rąk ukraińskich nacjonalistów zginęło nawet ponad 120 tys. obywateli Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej: ok. 60 tys. na Wołyniu i co najmniej 60 tys. w Małopolsce Wschodniej (woj. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie), na Polesiu i na Lubelszczyźnie.

► [80. rocznica Zbrodni Wołyńskiej](#) komunikat historyczny Biura Rzecznika Prasowego IPN

► [80. rocznica Zbrodni Wołyńskiej - działania Instytutu Pamięci Narodowej](#)

Instytut Pamięci Narodowej – wydarzenia i inicjatywy w związku z 80. rocznicą Zbrodni Wołyńskiej

Główne uroczystości:

11 lipca 2023 r. – współorganizacja uroczystości w Warszawie

Główny organizator: Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

10.30 – Msza święta w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w intencji ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej oraz poległych, zmarłych i żyjących żołnierzy 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej

12.00 – ceremonia złożenia wieńców i wiązanek kwiatów na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza,

13.00 – wspólna modlitwa, apel pamięci połączony ze składaniem wiązanek przy Pomniku Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej na terenie województw południowo-wschodnich w latach 1942–1947

14.00 – ceremonia składania wieńców i wiązanek kwiatów przy Pomniku 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej na Skwerze Wołyńskim.

Konferencja:

7 lipca 2023 r. Cieszanów – [konferencja naukowa w 80. rocznicę Zbrodni Wołyńskiej](#) z udziałem, m.in.: dr. hab. Grzegorza Motyki, dr. hab. Mariusza Krzysztofińskiego, Ewy Siemaszko, prof. dr. hab. Leonida Zaskilniaka

Dyskusja:

11 lipca 2023 r. – [„Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat”](#): Centrum Edukacyjne Przystanek Historia IPN w Warszawie, ul. Marszałkowska 21/25. godz. 18.00, Warszawa, wstęp wolny.

IPNtv: [Dyskusja panelowa](#) z udziałem ks. prof. dr. hab. Józefa Mareckiego (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), dr. Leona Popka (Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN), dr. Tomasza Berezy (Oddział IPN w Rzeszowie) oraz Ewy Siemaszko.

Spotkania autorskie wokół książek:

- [Tomasz Turejko, Zbrodnia wołyńska w świetle prawa międzynarodowego, Warszawa 2023](#)

[11 lipca 2023 r. – Bydgoszcz, Delegatura IPN w Bydgoszczy](#)

- [Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia, wprowadzenie, wybór i opracowanie Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski, Gdańsk-Warszawa 2023](#)

11 lipca 2023 r., godz. 17.00 – Gdańsk, Hotel Scandic, ul. Podwale Grodzkie 9

12 lipca 2023 r., godz. 17.00 – Elbląg, Focus Hotel Premium, ul. Stary Rynek 54-59

14 lipca 2023 r., godz. 17.00 – Malbork, Muzeum Zamkowe w Malborku – Centrum Konferencyjne Karwan, ul. Starościńska 1

- [Dokumenty zbrodni wołyńskiej tom 1, oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych, IPN, Muzeum - Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, Warszawa-Lublin-Tarnobrzeg 2023](#)

18 lipca 2023 r. – Tarnobrzeg, Muzeum w Tarnobrzegu

Akcja „Zapał znicz pamięci”

11 lipca 2023 r. – akcja społeczna skierowana do społeczności lokalnej (harcerze, stowarzyszenia) zachęcająca do zapalenia zniczy w miejscach pamięci ofiar Zbrodni Wołyńskiej w województwie podkarpackim.

„To był pierwszy obraz tej zbrodni, z którą ja oczami dziecka spotkałem się”.
Premiera notacji Stanisława Srokowskiego na portalu opowiedziane.ipn.gov.pl

► [Obejrzyj notację z Stanisławem Srokowskim](#)

Wystawy:

- **Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma**
Zbąszyń, Rynek, **1 lipca 2023 r.**
- [Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego](#)
Lublin, Plac Teatralny 1, **10 lipca 2023 r., godz. 10.00**
- **Ocaleni. Wołanie o pamięć**
Wrocław, ul. Jana Długosza 48, Przystanek Historia, **10 lipca 2023 r., godz. 10.30**
- **Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyjskie 1943-1945**
Gdańsk, al. Grunwaldzka 216, przed siedzibą Oddziału IPN, **10 lipca 2023 r.**
Gietrzwałd, **10 lipca 2023 r.**
Łódź, Bazylika archikatedralna św. Stanisława Kostki, **10 lipca 2023 r.**
[Bydgoszcz, ul. Grudziądzka 9-15, 11 lipca 2023 r.](#)
Kraków, Planty, **11 lipca 2023 r.**
Tarnów, ul. Gabriela Narutowicza 38, Starostwo Powiatowe w Tarnowie, **11 lipca 2023 r.**

Kielce, Skwer Stefana Żeromskiego, **11 lipca 2023 r.**

• ***Polskie ośrodki samoobrony na Wołyniu 1943-1944***

Lublin, siedziba Oddziału IPN w Lublinie, **30 sierpnia 2023 r.**

Więcej: [TUTAJ](#)

► **W związku z 80. rocznicą Zbrodni Wołyńskiej przygotowaliśmy dla Państwa listę publikacji i materiałów naukowych, popularnonaukowych oraz audio opracowanych przez IPN.**

► Portal zbrodniawolynska.pl prowadzony przez Archiwum IPN został przygotowany w trzech wersjach językowych: polskiej – zbrodniawolynska.pl, ukraińskiej – wolynskyjzloczyn.eu i angielskiej – volhyniamassacre.eu. Zawiera podstawowe informacje na temat zbrodni wołyńskiej, kalendarium, relacje świadków, informacje o śledztwach prowadzonych przez prokuratorów IPN-KŚZpNP, fotografie i dokumenty oraz czytelnię, w której można znaleźć publikacje na temat zbrodni.

► **[Baza Ofiar Zbrodni Wołyńskiej](#)**

IPNtv: [Baza ofiar ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na Wołyniu i w Małopolsce Wsch.](#)

► [Zbrodnia Wołyńska](#) (artykuły, audio/wideo w portalu przystanekhistoria.pl)

► [Polecamy: teksty o Zbrodni Wołyńskiej](#)

► Broszura do pobrania: [Ludobójstwo Polaków na Wołyniu 1939–1945. Świadcetwa.](#)

► **Relacje świadków historii:**

► [„Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych”](#) – Cykl sześciu krótkich filmów z relacjami świadków historii:

- [W nocy działa się zło](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [1/6]
- [Oczami dziecka](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [2/6]
- [W przeddzień tragedii](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [3/6]
- [„Ocalona z rzezi”](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [4/6]
- [„Ucieczka przed śmiercią”](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [5/6]

- [Sąsiedzkie ostrzeżenie](#) – Wołyń 1943: świadectwa Niezwyciężonych [6/6]

► [„Dzieci Wołynia” – cykl filmów dokumentalnych](#)

<https://ipn.gov.pl/pl/multimedia-1/153458,Dzieci-Wołynia-cykl-filmow-dokumentalnych.html>

- [Mirośław Don \(1/2\)](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 1
- [Mirośław Don \(2/2\)](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 2
- [Kazimierz Lachewicz](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 3
- [Ryszard Brocki](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 4
- [Kazimierz Kosarzycki](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 5
- [Jerzy Moroz](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 6
- [Anna Osińska](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 7
- [Genowefa Ziółkowska](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 8
- [Stanisław Horoszkiewicz](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 9
- [Daniela Podgwizd](#): cykl DZIECI WOŁYNIA odc. 10

► **Świadectwa**

- **[Obejrzyj notację z Stanisławem Srokowskim: „To był pierwszy obraz tej zbrodni, z którą ja oczami dziecka spotkałem się”. Premiera notacji Stanisława Srokowskiego na portalu \[opowiedziane.ipn.gov.pl\]\(http://opowiedziane.ipn.gov.pl\)](#)**
- [1943 Zbrodnia Wołyńska – Prawda i Pamięć](#)
- [Zbrodnia Wołyńska we wspomnieniach s. Cecylii](#)

► **Wydawnictwa IPN**

- [Tomasz Turejko, Zbrodnia wołyńska w świetle prawa międzynarodowego, Warszawa 2023](#)
- [Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia, wprowadzenie, wybór i opracowanie Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski, Gdańsk-Warszawa 2023](#)
- [Dokumenty zbrodni wołyńskiej tom 1, oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych, IPN, Muzeum - Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, Warszawa-Lublin-Tarnobrzeg 2023](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 7-8/2023 – Wołyń. 80. rocznica](#)
- [Nie zabijaj. Nacjonalizm i ludobójstwo na Kresach wobec Kościoła, etyki chrześcijańskiej i zasad humanizmu, red. Włodzimierz Osadczy, Adam Kulczycki, Warszawa-Lublin 2018](#)

- [Wołyń 1943 – rozliczenie. Materiały przeglądowej konferencji naukowej „W 65. rocznicę eksterminacji ludności polskiej na Kresach Wschodnich dokonanej przez nacjonalistów ukraińskich”](#), Warszawa 10 lipca 2008, Warszawa 2010
- [Ks. Józef Marecki, Misterium iniquitatis. Osoby duchowne i zakonne obrządku łacińskiego zamordowane przez ukraińskich nacjonalistów w latach 1939–1945](#), Instytut Pamięci Narodowej, Wydawnictwo UNUM, Kraków 2020
- [Siostry zakonne – ofiary zbrodni nacjonalistów ukraińskich na terenie metropolii lwowskiej obrządku łacińskiego w latach 1939–1947](#), S. Agnieszka Michna, Warszawa 2010
- [Helena Popek, Błogosławiona wieś, opracowanie i redakcja Leon Popek, IPN, Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia, Lublin 2020](#)
- [Zygmunt Maguza, Żołnierskie losy Wołyniaka, wstęp, opracowanie i redakcja naukowa Tomasz Bereza, Warszawa–Rzeszów 2018](#)
- [Polacy i Ukraińcy. Historia, która łączy i dzieli, red. Joanna Karbarz-Wilińska, Magdalena Nowak, Tadeusz Sucharski, Słupsk-Gdańsk 2015](#)
- [Naród w niewoli, red. Filip Musiał, Kraków 2014](#)
- [Antypolska akcja OUN-UPA 1943–1944. Fakty i interpretacje, pod red. Grzegorza Motyki i Dariusza Libionki, Warszawa 2002](#)
- [Mariusz Zajączkowski, Ukraińskie podziemie na Lubelszczyźnie w okresie okupacji niemieckiej 1939–1944, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie, Instytut Studiów Politycznych PAN, Lublin–Warszawa 2015](#)
- [Tomasz Bereza, Przesiedleni znad Sanu – zamordowani nad Horyniem. Losy Polaków deportowanych przez Sowietów z obwodu drohobyckiego w ramach „oczyszczania” pasa przygranicznego \(1940–1944\), Rzeszów–Warszawa 2020](#)
- Rozmowa o książce: [„Zapomniana deportacja” – rozmowa z Tomaszem Berezą](#) z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Rzeszowie, autorem publikacji „Przesiedleni znad Sanu – zamordowani nad Horyniem. Losy Polaków deportowanych przez Sowietów z obwodu drohobyckiego w ramach „oczyszczania” pasa przygranicznego (1940–1944)“.

► **Dodatki do prasy**

- [80. rocznica Zbrodni Wołyńskiej](#) – dodatek historyczny do „Dziennika Bałtyckiego” i „Głosu Pomorza” z 7 lipca 2023 r.
- [„80 lat temu na Wołyniu”](#) – dodatek historyczny do dzienników Polska Press w całej Polsce z 10 lipca 2023 r.
- [„Golgota Wołynia”](#) – dodatek historyczny IPN do „Naszego Dziennika” z 7 lipca 2021 r.

- [„Policzyć ofiary”](#) – dodatek historyczny do „Naszego Dziennika” z 8 lipca 2020 r.
- [„Ludobójstwo na Wołyniu”](#) – dodatek historyczny do „Naszego Dziennika” z 10 lipca 2019 r.
- [„Rzeź wołyńska”](#) – dodatek historyczny IPN do „Naszego Dziennika” z 11 lipca 2018 r.
- [„Zbrodnie OUN-UPA”](#) – dodatek IPN do „Naszego Dziennika” z 11 lipca 2017 r.
- [„Zbrodnia wołyńska: 1943–2013”](#) – dodatek historyczny do „Gościa Niedzielnego” z 14 lipca 2013 r.
- [„Wołyń 1943. Przed 70. rocznicą zbrodni”](#) – dodatek historyczny do „Gazety Wyborczej” z 22 czerwca 2013 r.
- [„Sąsiedzkie ludobójstwo”](#) – dodatek historyczny IPN do „Naszego Dziennika” z 28 marca 2008 r.
- [„Życie za życie. Sprawiedliwi przeciwko niemieckiemu i ukraińskiemu ludobójstwu”](#) – dodatek historyczny do „Naszego Dziennika” z 24 stycznia 2008 r.

► Do pobrania

- [Kresowa księga sprawiedliwych 1939–1945. O Ukraińcach ratujących Polaków poddanych eksterminacji przez OUN i UPA](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 1-2/2009](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 7-8/2010](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 4/2017](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 1-2/2017](#)
- [„Pamięć i Sprawiedliwość” nr 1 \(23\)/2014](#)
- [„Pamięć.pl 2013”](#) – materiały IPN w 70. rocznicę Zbrodni Wołyńskiej
- [„Pamięć i Sprawiedliwość” nr 1 \(11\)/2007](#)
- [Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN, t. 2: Ludobójstwo, red. Radosław Ignatiew, Antoni Kura, Warszawa 2008](#)
- [Polacy i Ukraińcy pomiędzy dwoma systemami totalitarnymi 1942–1945, cz. 1–2](#)

► Wystawy IPN - do pobrania:

- [Wystawa Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma](#)

Autorami wystawy są: Agnieszka Gorczyca, Michał Ruczyński, Ewa Siemaszko i dr Marcin Stefaniak.

Organizatorzy wystawy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie, Stowarzyszenie

„Wspólnota Polska”, Towarzystwo Miłośników Wołynia i Polesia.

- [Wystawa „Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyjskie 1943-1945” – do pobrania PL/EN](#)

Prezentowane fotografie i dokumenty pochodzą ze zbiorów prywatnych dr. Leona Popka, Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim, ośrodka KARTA, Narodowego Archiwum Cyfrowego oraz Archiwum IPN.

Autorzy: Adrian Lesiakowski i Paweł Skrok

Recenzja: dr. hab. Filip Musiał, dr Leon Popek

- [Wystawa „Wołyń 1943”](#)

Ekspozycja została przygotowana w siedemdziesiątą rocznicę zbrodni dokonanej przez Ukraińską Powstańczą Armię na Polakach mieszkających w województwie wołyńskim. Wystawa skupia się na wydarzeniach roku 1943. Przybliży podstawowe informacje o skali zbrodni oraz o losach Polaków, którym udało się przeżyć. Autorką wystawy jest Agnieszka Wszalek (OBEN IPN w Gdańsku).

► Teki edukacyjne IPN - do pobrania:

- [„Kto tego nie widział, nigdy w to nie uwierzy...”. Zbrodnia Wołyńska – historia i pamięć](#)

► IPNtv

Playlista [„Zbrodnia Wołyńska”](#):

- [„Zbrodnia Wołyńska z perspektywy 80 lat”](#), [Dyskusja panelowa](#) z udziałem ks. prof. dr. hab. Józefa Mareckiego (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), dr. Leona Popka (Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN), dr. Tomasza Berezy (Oddział IPN w Rzeszowie) oraz Ewy Siemaszko.
- [Wołyń pod okupacją niemiecką w czasie II wojny światowej](#) – dyskusja z udziałem: Ewy Siemaszko, prof. dr. hab. Grzegorza Mazura, prof. dr. hab. Grzegorza Motyki, dr. Andrzeja Chmielarza
- [O ludobójstwie na Wołyniu i w Małopolsce wschodniej: GENOCIDIUM ATROX](#) – dyskusja z udziałem Ewa Siemaszko
- [Symposium Wołyń'43. Pamięć i niepamięć](#) z udziałem: Ewy Siemaszko, dr. Leona Popka, dr Dominiki Siemińskiej
- [Polska samoobrona na Wołyniu - cykl Kresy](#) – dyskusja z udziałem prof. Czesława Partacza z Politechniki Koszalińskiej oraz Jerzego Mużyło, wiceprezesa Stowarzyszenia Kresy Wschodnie-Dziedzictwo i Pamięć

- [Trudne sąsiedztwo: Polacy i Ukraińcy w II WŚ](#) – cykl Historia z za kulis: dyskusja z prof. Grzegorzem Motyką
- [77. Rocznica Zbrodni Wołyńskiej – Pamięć i Prawda](#), dyskusja z udziałem dr. Leona Popka – zastępcy dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN, prok. Marka Rabeiga – Naczelnika OKŚZpNP IPN w Szczecinie, Jerzego Mużyło – Wiceprezesa Stowarzyszenia Kresy Wschodnie - Dziedzictwo i Pamięć, Wacława Stankiewicza – świadka historii
- [Zbrodnia wołyńska – Ukraińcy ratujący Polaków – Przystanek Historia odc. 65](#)
- [Jak uczyć o Wołyniu? 70 lat po Zbrodni](#) – wyjazd edukacyjny dla nauczycieli (2013)
- [Co Ukraińcy mówią o zbrodni wołyńskiej? – fragmenty książek Wydawnictwa IPN](#)

Film dokumentalny:

- [Zmarłych pogrzebać – film dokumentalny o Zbrodni Wołyńskiej \(English subtitles\)](#)

Audycja „Kulisy historii”:

- [„Kulisy historii”, odc. 119 „Wokół Wołynia” – 24 czerwca 2023](#)

Instytut Pamięci Narodowej zaprasza na audycję „Wokół Wołynia. Rozmowa z dr. Rafałem Leśkiewiczem, rzecznikiem prasowym IPN w związku z wywiadem z Antonem Drobowyczem, dyrektorem ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej” z cyklu „Kulisy historii”. Premiera 25 marca (sobota) o godz. 15.00 na kanale IPNtv

► Projekt edukacyjny:

W 78. rocznicę Zbrodni Wołyńskiej Biuro Edukacji Narodowej IPN – wraz z Teatrem „Nie Teraz” – stworzyło [projekt edukacyjny „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#). Biorą w nim udział uczniowie oraz nauczyciele polonijni z różnych części świata, min. z Belgii, Brazylii, Ukrainy, Łotwy, USA, Kanady. Projekt polega na przesłaniu przez uczniów, nauczycieli, studentów polonistyki nagrań z recytacją wiersza poświęconego ofiarom Zbrodni Wołyńskiej.

Playlist - [projekt edukacyjny „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)

- [Impresja poetycka „Płonący Wołyń” – projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Impresja poetycka „Matka modląca” – projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Wołyń” – projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Anioły” – projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Płacz” – projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)

- [Wiersz „Gródka strachu” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Stasio Rybicki” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Wołyń 1943” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Oblicze ojczyzny” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Impresja poetycka „Nad Wołyniem” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Impresja poetycka „Cień Orła Białego” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Usta ciszy” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Baśń stołu dębowego” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Wołyń 1943” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Pamięci krzyży” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Przewodnica” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Dla mamy” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Dwie matki” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Wołyń” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Cień Orła Białego” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Żar wieku” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Płonący Wołyń” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)
- [Wiersz „Nad Wołyniem” - projekt edukacyjny IPN „Wołyń 1943. Pamiętamy”](#)

PLIKI DO POBRANIA

[dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN o Zbrodni Wołyńskiej \(mp3, 6.8 MB\) 07.07.2023 12:00](#)
[dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN o Zbrodni Wołyńskiej \(wav, 54.41 MB\) 07.07.2023 12:00](#)
[prof. Tadeusz Wolsza, przewodniczący Kolegium IPN o Zbrodni Wołyńskiej \(mp3, 15.12 MB\) 07.07.2023 12:00](#)
[prof. Tadeusz Wolsza, przewodniczący Kolegium IPN o Zbrodni Wołyńskiej \(wav, 120.95 MB\) 07.07.2023 12:00](#)